

The Effect of Personality Traits (Brain / Behavioral Systems) on Committing The Crime of Theft (Case Study; Lorestan Province)

Ghasem Moradi¹, Hooshang Shambiati*², Jafar Kousha³, Ali Saffary⁴

1. Ph.D. Student in Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, Theology and Political Sciences, Tehran Branch of Science and Research, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Email: Moradi0467@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

*. **Corresponding Author:** Email: Hoo.Shambayati@iauctb.ac.ir

3. Associate Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Email: j_kousha@sbu.ac.ir

4. Associate Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Email: a-saffary@sbu.ac.ir

ABSTRACT

Introduction: Personality traits are one of the most important factors in the occurrence of criminal behavior. The aim of the present study was to investigate the effect of personality traits (brain / behavioral systems) on committing the crime of theft.

Method: The method of the present study is correlational. The statistical population in the present study includes all those convicted of theft. Who were imprisoned in Lorestan province in 1398. Among the statistical population, because of the comprehensive information on the number of criminals available for theft, to select the sample size, G. Power software was used and a sample group of at least 200 people using the sampling method. Available (because access to the target sample group is possible in certain prison and justice environments, etc., and access to such

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study

Publisher:
Shahr-e- Danesh
Research And Study
Institute of Law

Article Type:
Original Research

DOI:
10.48300/JLR.2021.305514.1778

Received:
3 Augustr 2021

Accepted:
28 October 2021

Published:
1 March 2023

Copyright & Creative Commons:

© The Author(s). 2021 Open Access. This article is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. To view a copy of this licence, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

places in such places is to be representative).

Results: The results showed that the hypothesis is confirmed, ie in general, personality traits affect the rate of theft. The results showed that the behavioral deterrence system is effective in committing theft, ie people with a more active behavioral deterrence system are more likely to commit theft.

Keywords: Personality Traits, Brain/ Behavioral Systems, Behavioral Inhibition System, Behavioral Activation System, Fight and Escape System, Theft.

Excerpted from the Ph.D. thesis entitled "The effect of lifestyle and personality characteristics (brain/behavioral systems) on the commission of the crime of theft (case study; Lorestan province)", Islamic Azad University, Science and Research Department.

Funding: The author(s) received no financial support (funding, grants, and sponsorship) for the research, authorship, and/or publication of this article.

Author contributions:

Ghasem Moradi : Conceptualization, Methodology, Software, Validation Formal analysis, Investigation, Resources.

Hooshang Shambiati: Conceptualization, Methodology, Software, Validation, Formal analysis, Investigation, Resources, Supervision.

Jafar Kousha: Conceptualization, Methodology, Software, Validation, Formal analysis, Investigation, Resources, Supervision.

Ali Saffary: Conceptualization, Methodology, Software, Validation, Formal analysis, Investigation, Resources, Supervision.

Competing interests: The authors declare that they have no competing interests.

Citation:

Moradi, Ghasem, Hooshang Shambiati, Jafar Kousha & Ali Saffary. "The Effect of Personality Traits (Brain / Behavioral Systems) on Committing The Crime of Theft (Case Study; Lorestan Province)" *Journal of Legal Research* 21, no. 52 (March 1, 2023): 321-347.

E x t e n d e d   A b s t r a c t

Introduction

One of the factors related to committing robbery is the personality traits of criminals and these characteristics can be a key factor in preparing to engage in delinquent behaviors.

Based on a series of empirical studies, Eysenk proved that there are three main factors: extroversion, neuroticism, and psychosis in personality. Eysenck believed that intelligence is an important factor in the causality of crime, but it is less important than personality factors. According to the extroverted ioscantype, it is social, texory, optimistic and emotional and changes rapidly in the face of environmental changes. Extroverts soon lose their peace and easily become angry and aggressive and are unstable human beings. The introverted brig. Extroverts control their emotions and emotions and avoid emotional activities, changes and most social activities. Introverts are calm and lack aggression and have great value for boat moral norms. Nowruzists, due to the pressure of internal and external needs, find a harsh personality and are difficult to adapt to the environment. According to Eysenck, psychosexual behavior is very similar to that of antisocial people. In general, the characteristics of these individuals are coldness, cruelty, lack of social sensitivity, disregard for dangers, hatred of others, and unusual and strange behaviors.

Eysenk showed that people who are in the dimension of extraversion need higher levels of environmental stimulation, which is the result of the biological structure of their nervous system. Because extroverts are in great need of excitement and instigation and are bored very quickly, they are therefore more likely to act against the law and society. Also, neuroticism is an important factor for crime in adults. In general, Eysenk theory emphasizes that criminals and antisocial individuals score higher on the extraversion scale (Garusi Farshi et al, 2017).

In this study, one of the divisions related to personality traits is based on brain-behavioral systems. Gary (1995) believes that brain-behavioral systems are the basis of individual differences and the activity of each of them results in calling different emotional reactions. He presents three different brain-behavior systems that underlying personality differences. These three systems are: 1. Behavioral inhibition system 2. Behavioral Activation System 3. The system of warfare and flight. The present study seeks to investigate whether personality traits (brain-behavioral systems) affect the crime of theft?

Research Questions

The main question

What is the effect of personality traits on committing a robbery crime?

Sub-questions

What is the effect of behavioral inhibition on robbery?

What is the effect of behavioral activation in committing a robbery crime?

What impact does war and flight have on committing a stolen crime?

Research Methodology

The method of this study is correlational. The statistical population of this study includes all those convicted of robbery who are in prisons of Lorestan province in 2019. Among the statistical population in question, because there is no comprehensive information about the number of convicts of theft, to select the sample size, G.power software is used and the sample group of at least 200 people using the available sampling method (because access to the target sample group in specific prison and justice environments, etc. It is possible and access in these places to such people is chosen to represent them). Inclusion criteria of the sample group in the study are as follows:

1. Convicts of robbery with a court order and ...
2. Not having a history of other misdemeanors such as murder, fraud, etc. Other than theft.
3. Literacy (having at least a high school degree), because the questionnaires are self-assessment and supervised by the researcher.
4. Older than 18 years of age, because above this age the crime is diagnosed.

The method of data collection in this study is a questionnaire. The questionnaire was performed by the researcher and in the same conditions on the subjects. Because the variables studied have been performed simultaneously on the tests. To analyze the research data, descriptive statistics methods such as frequency, mean and tables and for meaningful results, statistical regression methods have been used.

The Gary-Wilson Personality questionnaire assesses the activity of brain-behavioral systems and their components and was designed by Wilson, Bart and Gray (1989). This scale consists of 120 articles which are intended to evaluate the activities of each behavioral inhibition system, behavioral activation system and war and grating system of 40 articles.

Conclusion

The most important result of this study is the role of personality traits (brain/behavioral systems) on the crime of theft. The results of this study showed that there is a close relationship between personality traits (brain/behavioral systems) and committing robbery crime in Lorestan province. The results

showed that the hypothesis is confirmed, i.e. in general, personality traits have an effect on the amount of committing their theft.

In the first sub hypothesis, the results showed that the war and flight system is effective in the acquisition of robbery crime and the amount of impact is 43.8%, which is positive and direct, i.e. with increasing the war and flight system, the crime of theft also increases. Therefore, the researcher's first sub hypothesis is confirmed. In the second sub hypothesis, the results showed that behavioral inhibition system is effective in establishing the crime of theft and the amount of effect is equal to 42.2%, which is positive and direct, i.e. with the increase of behavioral inhibition system, the commitment of theft crime also increases. Therefore, the second sub hypothesis of the researcher is confirmed. In the third sub hypothesis, the results showed that behavioral activation system is not effective in the detection of robbery crime. Therefore, the third sub hypothesis of the researcher is not confirmed.

This Page Intentionally Left Blank

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تأثیر ویژگی‌های شخصیتی (سیستم‌های مغزی / رفتاری) بر ارتکاب جرم سرقت (مورد مطالعه؛ استان لرستان)

قاسم مرادی^۱، هوشنگ شامبیاتی*^۲، جعفر کوشا^۳، علی صفاری^۴

۱. دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Email: moradi0467@gmail.com

۲. استادیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ایران.

*نویسنده مسؤل: Email: Hoo.shambayati@iauctb.ac.ir

۳. دانشیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

Email: j_kousha@sbu.ac.ir

۴. دانشیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

Email: a-saffary@sbu.ac.ir

چکیده:

مقدمه: ویژگی‌های شخصیتی از جمله مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در بروز رفتار مجرمانه می‌باشد. هدف از پژوهش حاضر، بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی (سیستم‌های مغزی / رفتاری) بر ارتکاب جرم سرقت می‌باشد. روش: روش انجام پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری در پژوهش حاضر شامل کلیه محکومان به سرقت می‌باشد. که در سال ۱۳۹۸ در زندان‌های استان لرستان به سر می‌برند. از بین جامعه آماری مورد نظر، به دلیل اینکه اطلاعات جامعی در مورد تعداد محکومان به سرقت در دسترس نیست، برای انتخاب حجم نمونه، از نرم‌افزار G.power استفاده شده و گروه نمونه‌ای به اندازه حداقل ۲۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری دسترس (به دلیل اینکه دسترسی به گروه نمونه هدف در محیط‌های خاص زندان و دادگستری و ... امکان‌پذیر است و دسترسی در

پژوهشکده حقوق

نوع مقاله:

پژوهشی

DOI:

10.48300/JLR.2021.305514.1778

تاریخ دریافت:

۱۲ مرداد ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش:

۶ آبان ۱۴۰۰

تاریخ انتشار:

۱۰ اسفند ۱۴۰۱

کیی رایت و مجوز دسترسی آزاد:

کیی‌رایت مقاله در مجله پژوهش‌های حقوقی نزد نویسنده (ها) حفظ می‌شود. کلیه مقالاتی که در مجله پژوهش‌های حقوقی منتشر می‌شوند یا دسترسی آزاد هستند، مقالات تحت شرایط مجوز Creative Commons Attribution-Non-Commercial License 4.0 منتشر می‌شوند که اجازه استفاده، توزیع و تولید مثل در هر رسانه‌ای را می‌دهد، به شرط آنکه به مقاله استناد شود. جهت اطلاعات بیشتر می‌توانید به صفحه سیاست‌های دسترسی آزاد نشریه مراجعه کنید.

این محل‌ها به این قبیل افراد برای معرف بودن می‌باشد) انتخاب می‌شود. یافته‌ها: نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که فرضیه موردنظر تأیید می‌شود یعنی به‌طور کلی ویژگی‌های شخصیتی در میزان ارتکاب به سرقت آنان تأثیرگذار است. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که سیستم بازداری رفتاری در ارتکاب به سرقت تأثیر دارد یعنی افرادی که سیستم بازداری رفتاری فعال‌تری دارند با احتمال بیشتری مرتکب سرقت می‌شوند

کلیدواژه‌ها:

ویژگی‌های شخصیتی، سیستم‌های مغزی / رفتاری، سیستم بازداری رفتاری، سیستم فعال‌سازی رفتاری، سیستم جنگ و گریز، سرقت.

برگرفته از رساله دکتری با عنوان «تأثیر سبک زندگی و ویژگی‌های شخصیتی (سیستم‌های مغزی / رفتاری) بر ارتکاب جرم سرقت (مورد مطالعه: استان لرستان)»، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.

حامی مالی:

این مقاله هیچ حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان:

قاسم مرادی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، استفاده از نرم‌افزار، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، هوشنگ شامبیاتی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، استفاده از نرم‌افزار، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نظارت. جعفر کوشا: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، استفاده از نرم‌افزار، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نظارت. علی صفاری: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، استفاده از نرم‌افزار، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نظارت.

تعارض منافع:

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

استناددهی:

مرادی، قاسم، هوشنگ شامبیاتی، جعفر کوشا و علی صفاری «تأثیر ویژگی‌های شخصیتی (سیستم‌های مغزی / رفتاری) بر ارتکاب جرم سرقت (مورد مطالعه: استان لرستان)». مجله پژوهش‌های حقوقی ۲۱، ش. ۵۲ (۱۰) اسفند ۱۴۰۱: ۳۲۱-۳۴۷.

مقدمه

بحث بزهکاری فردی و اجتماعی و انواع کج‌روی‌ها و جرایم موجود در جامعه، همواره موضوع مورد مطالعه جامعه‌شناسان و جرم‌شناسان بوده است. مکاتب نظری متعددی به بررسی این رفتارها پرداخته‌اند و هرکدام از زاویه‌ای به این معضلات و آسیب‌ها پرداخته‌اند. اهمیت پرداختن به این مسائل در درجه نخست به خاطر جایگاه کلیدی امنیت در متن جامعه و تأثیرات آن در حیات اجتماعی است. اساساً امنیت، مبنای نظم و استقلال و حاکمیت همه کشورهاست و ازجمله بنیادی‌ترین اموری است که حکومت‌ها مکلف به برقراری آن می‌باشند.

بزهکاری به عنوان پدیده‌ای قانونی تعریف می‌شود و رفتارهای بزهکارانه به مجموعه‌ای از رفتارها اشاره دارد که برخلاف قوانین وضع‌شده و هنجارهاست و به جامعه و دیگران آسیب می‌رساند. به‌طورکلی، اعمالی مانند سرقت و ... به‌عنوان رفتاری بزهکارانه تلقی می‌شوند و تقریباً تمام جوامع در تعریف آن اتفاق نظر دارند. در ادوار مختلف زندگی بشر، با اینکه عده‌ای از رعایت آداب و رسوم و اجرای قانون سرپیچی نموده یا مرتکب جرم می‌شدند، اما بزهکاری از مسائل حاد اجتماعی نبوده است. در قرن معاصر ازدیاد بزهکاری مخصوصاً جرم سرقت یکی از معضلات اجتماعی محسوب و افکار عمومی را شدیداً نگران ساخته است.^۱

یکی از عواملی که با ارتکاب جرم سرقت رابطه دارد ویژگی‌های شخصیتی آنان است و این ویژگی‌ها می‌تواند یک عامل کلیدی در آمادگی برای درگیر شدن در رفتارهای بزهکارانه باشد.

شخصیت بنا بر تعریف آپورت نظامی پویا در درون فرد است که ویژگی‌ها و الگوهای رفتاری، افکار و احساسات فرد را می‌سازد. دیدگاه صفات بر این فرض استوار است که انسان‌ها از آمادگی‌های گسترده برای انجام عمل برخوردارند و به روش‌های خاصی به محرک‌ها پاسخ می‌دهند. این آمادگی‌های گسترده و روش‌های خاص پاسخ‌دهی، ویژگی‌های شخصیتی هر فرد را تشکیل می‌دهند. به همین دلیل مطالعه روابط بین شخصیت و رفتارهای بزهکارانه مشخص می‌کند چرا افرادی که تحت شرایط جرم‌خیز یکسان زندگی می‌کنند، ممکن است پاسخ‌های کاملاً متفاوتی به شرایط یکسان بدهند؛ به‌طوری که برخی از افراد در محیط‌های نامناسب، مرتکب رفتارهای نامناسب و جنایی می‌شوند و بعضی افراد دیگر با وجود

۱. فاطمه صغری کربلایی، غلامعلی افروز و مهوش رقیبی، «بررسی ویژگی‌های زیستی، شخصیتی و بهره‌هوشی در نوجوانان بزه‌کار استان سیستان و بلوچستان»، مجله پژوهش در نظام‌های آموزش ۳۳ (۱۳۹۵)، ۲.

زندگی در همان محیط‌های نامناسب، مرتکب رفتارهای نامناسب و جنایی نمی‌شوند.^۲ آیسنک^۳ معتقد است که ترکیب شرایط محیطی و عوامل عصب‌شناختی و شخصیتی باعث به وجود آمدن انواع مختلف جرم می‌شود. این فرضیه دلالت دارد بر اینکه برخی شخصیت‌ها بیش از برخی دیگر مستعد ارتکاب جرم هستند. برخلاف اکثر نظریه‌های معاصر، نظریه آیسنک تأکید زیادی بر استعداد ژنتیک برای رفتار جنایی و در نهایت رفتار ضد اجتماعی دارد. آیسنک اعتقاد نداشت که افراد مجرم متولد می‌شوند، بلکه بر این باور بود که بعضی افراد با سیستم عصبی خاص متولد می‌شوند که با اکثریت مردم جامعه تفاوت معنادار دارند. طبق نظریه آیسنک، شخصیت عامل اصلی رفتار جنایی است؛ نقش تعیین‌کننده در ایجاد جرم و جنایت دارد؛ و مطالعه آن تنها روش منظم برای تبیین رفتار جنایی است.

آیسنک بر اساس یک سری مطالعات تجربی ثابت کرد که سه عامل اصلی به نام‌های برون‌گرایی، نوروزگرایی، پسیکوزگرایی در شخصیت وجود دارد. آیسنک اعتقاد داشت که هوش یک عامل مهم در سبب‌شناسی جرم به حساب می‌آید اما کمتر از عوامل شخصیتی اهمیت دارد. طبق نظر آیسنک تیپ برون‌گرا، اجتماعی، تکانشی، خوش‌بین و هیجانی است و در برابر تغییرات محیطی سریع تغییر می‌کند. افراد برون‌گرا خیلی زود آرامش خود را از دست می‌دهند و به راحتی خشمگین و پرخاشگر می‌شوند و انسان‌های بی‌ثباتی هستند. تیپ درون‌گرا برعکس، محتاط، کم‌حرف و آرام است. درون‌گراها احساسات و هیجان‌های خود را کنترل می‌کنند و از فعالیت‌های هیجانی، تغییرات و اکثر فعالیت‌های اجتماعی اجتناب می‌ورزند. درون‌گراها آرام هستند و پرخاشگری ندارند و ارزش زیادی برای هنجارهای اخلاقی قایلند. نوروزگرها بر اثر فشار نیازمندی‌های درونی و بیرونی، شخصیتی سخت و خشن پیدا می‌کنند و به دشواری با محیط همساز می‌شوند. طبق نظر آیسنک، رفتار پسیکوزگرها بسیار شبیه افراد ضداجتماعی است. به‌طورکلی ویژگی‌های این افراد عبارت است از سردی، بی‌رحمی، عدم حساسیت اجتماعی، بی‌اعتنایی نسبت به خطرها، تنفر از دیگران و رفتارهای غیرعادی و عجیب.

آیسنک نشان داد افرادی که در بعد برون‌گرایی قرار دارند، نیازمند سطوح بالاتری از تحریکات محیطی هستند که این نتیجه ساختار زیستی دستگاه اعصاب آنان است. چون برون‌گراها نیاز زیادی برای هیجان و تحریک‌پذیری دارند و حوصله‌شان خیلی زود سر می‌رود بنابراین بیشتر احتمال دارد تا ضد قانون و اجتماع عمل کنند. همچنین نوروزگرایی عامل مهمی برای جرم در افراد بزرگسال به حساب

۲. شمین صدی، شهلا پزشکی و معصومه طیبلی، «ویژگی‌های شخصیتی و مکانیسم‌های دفاعی بزه‌کاران پسر کانون اصلاح و تربیت بر اساس نوع جرم»، مجله افراد استثنایی ۲۳ (۱۳۹۵)، ۱۸۰.

3. Eysenck

می‌آید. به‌طور کلی، نظریه آیسنگ مبنی بر اینکه افراد مجرم و ضداجتماع در مقیاس برون‌گرایی نمره بالاتری می‌گیرند مورد تأکید قرار گرفته است.^۴

در پژوهش حاضر یکی از تقسیم‌بندی‌های مربوط به ویژگی‌های شخصیتی بر اساس سیستم‌های مغزی - رفتاری‌گری صورت می‌گیرد. به اعتقاد گری (۱۹۹۵) سیستم‌های مغزی - رفتاری اساس تفاوت‌های فردی می‌باشند و فعالیت هر یک از آنها به فراخوانی واکنش‌های هیجانی متفاوتی می‌انجامد. او سه سیستم مغزی - رفتاری متفاوت را مطرح می‌کند که زمینه‌ساز تفاوت‌های شخصیتی هستند. این سه سیستم عبارتند از: ۱- سیستم بازداری رفتاری؛ ۲- سیستم فعال‌سازی رفتاری؛ ۳- سیستم جنگ و گریز.

اولین سیستم، سیستم بازداری رفتاری است که به محرک‌های شرطی تنبیه و فقدان پاداش و همچنین به محرک‌های جدید و ترس‌آور ذاتی پاسخ می‌دهد. دو مؤلفه رفتاری این سیستم عبارتند از اجتناب فعل‌پذیر (اجتناب از تنبیه از طریق عدم فعالیت و یا تسلیم) و خاموشی (متوقف ساختن رفتارهایی که پاداشی در پی ندارند). این سیستم در قشر اریتوفرونتال^۵، دستگاه سیپوهیپوکامپی^۶ و مدار پایز قرار دارد. دومین سیستم، سیستم فعال‌سازی رفتاری است که به محرک‌های شرطی پاداش و فقدان تنبیه پاسخ می‌دهد. دو مؤلفه رفتاری این سیستم عبارتند از روآوری (جست‌وجوی فعالانه پاداش) و اجتناب فعال (ارائه رفتار خاص برای اجتناب از تنبیه). این سیستم در قشر پره فرونتال، آمیگدال و هسته‌های قاعده‌ای قرار دارد. سومین سیستم، سیستم جنگ و گریز است که نسبت به محرک‌های آزارنده غیرشرطی حساس است. دو مؤلفه رفتاری آن عبارتند از جنگ (پرخاشگری دفاعی) و گریز (فرار سریع از منبع تهدید). این سیستم از نظر ساختاری با آمیگدال و هیپوتالاموس مرتبط است. گری و مک ناگتون (۲۰۰۰) مطرح می‌کنند که میزان و غلبه این سیستمها در افراد مختلف، متفاوت است و این امر زیربنای تفاوت‌های شخصیتی و در مواردی بیماری‌های روانی در افراد است.^۷

در واقع، مسأله این است که وقوع جرم می‌تواند پیامدهای ناخوشایندی برای افراد داشته باشد و احساس بی‌اعتمادی، عدم امنیت و آسیب‌پذیری را در افراد ایجاد نماید. البته پیامدهای جرم تنها به

۴. میرتی گروسی‌فرشی، مجید محمودعلیلو و احمد اسمعیل کورانه، «مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های مقابله‌ای مجرمین با افراد بهنجار»، مجله روان‌شناسی معاصر ۱ (۱۳۸۶)، ۲۵.

5. Orbitofrontal

6. Hippocampus

۷. ایران داودی، آرامه صفی‌خانی و مهناز مهرابی‌زاده هنرمند، «بررسی سیستم‌های مغزی - رفتاری به عنوان پیش‌بین‌های تیپ‌های شخصیتی C، A و D»، مجله دست‌آوردهای روان‌شناختی (علوم تربیتی و روان‌شناسی) ۲ (۱۳۸۸)، ۹۱-۹۲.

سطح فردی محدود نشده و در سطح اجتماعی نیز پیامدهای منفی را به همراه دارد. وقوع جرم می‌تواند اجتماعات را تجزیه کند و توان مقابله اثربخش با فعالیت‌های مجرمانه را کاهش دهد.^۸ جرم سرقت پدیده‌ای است که هم‌زمان برهم زنده امنیت مالی و جانی دیگری می‌باشد؛ به عبارت دیگر سارق با ارتکاب سرقت سعی می‌کند وضعیت خود را با تجاوز به مال دیگری بهبود بخشد. ایجاد حس تهدید مالی و جانی در افراد جامعه ضمن آنکه تا حد زیادی انگیزه آنان را برای تلاش و کسب دارایی و ثروت مشروع تضعیف می‌کند، موجب افزایش هرج و مرج در مناسبات و روابط اجتماعی و به دنبال آن تزلزل در بنیان‌های نظم عمومی و تقویت بی‌سازمانی اجتماعی نیز هست. رفع نیازهای فردی و جمعی به هر شیوه ممکن است از طریق تجاوز به اموال غیر و همچنین انتخاب «الگوی سرقت» به عنوان شیوه‌ای برای تقویت خرده‌فرهنگ‌های بزهکاری، ظهور و شیوع سایر جرائم اجتماعی را در پی داشته باشد.^۹ بر این اساس پژوهش حاضر به دنبال بررسی این موضوع است که آیا ویژگی‌های شخصیتی (سیستم‌های مغزی - رفتاری) در ارتکاب به جرم سرقت تأثیرگذار هستند؟

۱- پیشینه پژوهش

امیری و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان بررسی نقش ابعاد شخصیتی مبتنی بر سیستم‌های مغزی / رفتاری در اختلال‌های درون‌سازی و برون‌سازی نوجوانان به این نتیجه رسیدند که بیش‌فعالی و کم‌فعالی سیستم‌های مغزی / رفتاری می‌تواند نوجوانان را مستعد آسیب‌های روان‌شناختی سازد. یافته‌های پژوهش نشان داد که سطوح حساسیت بالا و پایین سیستم‌های مغزی رفتاری منجر به اختلال‌های روان‌شناختی می‌گردد. فراهانی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان مقایسه سیستم‌های مغزی / رفتاری و هیجان‌خواهی در زنان مصرف‌کننده و غیر مصرف‌کننده سیگار و قلیان (مطالعه مورد شاهدهی شهر تهران) به این نتیجه رسیدند که زنانی که مصرف دخانیات بیشتری دارند؛ هیجان‌خواهی و سیستم فعال‌سازی رفتاری بالاتری دارند. از این رو این عوامل باید در روند مداخله‌های بهداشتی و درمانی پیشگیرانه در زنان مصرف‌کننده دخانیات و قلیان مورد توجه قرار گیرد. صدری و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان ویژگی‌های شخصیتی و مکانیسم‌های دفاعی بزهکاران پسر کانون اصلاح و تربیت بر اساس نوع جرم به این نتیجه رسید که بین ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان

۸. مهدی مقیم، «تأثیر کیفیت زندگی بر جرم سرقت»، دو فصلنامه دیدگاه‌های حقوق قضایی ۷۹ و ۸۰ (۱۳۹۶)، ۱۵۰.

۹. همان، ۱۵۰.

بزهکار بر اساس مؤلفه‌های پنج‌گانه (روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، توافق و وجدان‌گرایی) در عامل گشودگی بین جرائم تفاوت وجود دارد که این تفاوت بین دو گروه سرقت با ضرب و جرح و ضرب و جرح با قتل در عامل گشودگی معنادار بوده است. در سایر مؤلفه‌ها بین جرائم تفاوت معناداری به دست نیامد. امیری و موسی زاده (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان مقایسه سیستم‌های مغزی / رفتاری در نوجوانان عادی و بزهکار به این نتیجه رسیدند که سیستم‌های مغزی رفتاری از متغیرهای تأثیرگذار بر بزهکاری نوجوانان می‌باشد. بر این اساس آموزش‌های روان‌شناختی می‌تواند در جهت تعدیل ویژگی‌های شخصیتی و همچنین بزهکاری نوجوانان استفاده شود. اسلوب‌اداسکازیا و همکاران (۲۰۰۱) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که عامل فعال‌سازی رفتاری، همبستگی مثبت با اختلال سلوک و بیش‌فعالی و رابطه منفی با رفتارهای اجتماعی معین و مشکلات ارتباطی با همسالان در دختران دارد. در عین حال بازداری رفتاری با مشکلات هیجانی و اضطرابی در پسران رابطه مثبت دارد ولی با رفتارهای اجتماعی معین رابطه منفی دارد.^{۱۰} گلوک (۱۹۹۷) و بهرامی‌نژاد (۱۹۹۶) در پژوهش‌های به این نتیجه رسیدند که مجرمین از نابهنجاری‌های روانی رنج می‌برند. اگرچه نمی‌توان بین ویژگی‌های شخصیتی و جرم قائل به رابطه علت معلولی بود اما شواهد مطالعاتی زیادی از جمله مواردی که ذکر شد از وجود رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با جرم حکایت می‌کنند.^{۱۱} خانه‌کشی و عزیزی طاس احمدی (۱۳۸۶) در پژوهشی با عنوان مقایسه ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان عادی و بزهکار ۱۸-۱۲ ساله شهرستان اهواز به این نتیجه رسیدند که بین نوجوانان عادی و بزهکار از لحاظ ویژگی‌های شخصیتی اختلاف معناداری وجود دارد. کندی و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی، گرایش‌های شخصیتی با تقسیم‌بندی بزهکاری به دو دسته جرایم با خشونت بالا (قتل و آدم‌ربایی) و جرایم با خشونت پایین (دزدی و حمل مواد) را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که نمرات پایین در توافق و وجدان‌گرایی با جرم‌های با خشونت بالا ارتباط دارد. کاروسکو و همکاران (۲۰۰۶) در پژوهشی جرائمی را که پرخاشگری فیزیکی بالایی داشتند با دزدی مقایسه کردند و به این نتیجه رسیدند که ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، پر مخاطره بودن و همدلی پایین با جرایم با پرخاشگری فیزیکی بالا ارتباط معناداری دارند؛ در صورتی که این ویژگی‌های

۱۰. منصور بیرامی، معصومه عبادی آسایش و محمدمهدی میرلو، «مقایسه سیستم‌های فعال‌سازی / بازداری رفتاری دختران فراری با دختران غیرفراری»، مجله زن و مطالعات خانواده ۲۶ (۱۳۹۳)، ۲۷.

۱۱. مهدی کریمی شرفشاده، ابوالفضل کریمی و مهدی کریمی دهباغی، «مقایسه‌ی ویژگی‌های شخصیت و هوش در مجرمین (مرد) جرایم سایبری با جمعیت عادی شهر تهران (۱۳۹۵)»، مجله طب انتظامی ۱ (۱۳۹۶).

شخصیتی با جرم سرقت ارتباطی ندارند.^{۱۲} پورمحسنی کلوری و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان بررسی فعالیت سیستم‌های مغزی-رفتاری و تفاوت‌های جنسیتی در افراد معتاد و غیرمعتاد به این نتیجه رسیدند که فعالیت سیستم فعال ساز رفتاری و سیستم بازدارنده رفتاری زنان و مردان درمان‌جوی معتاد بیشتر از همتایان غیرمعتاد است و فعالیت سیستم جنگ-گریز زنان معتاد بیشتر از زنان غیرمعتاد است، اما میزان فعالیت این سیستم در مردان معتاد و غیرمعتاد تفاوت معناداری را نشان نداد.

بیرامی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان مقایسه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری دختران فراری با دختران غیرفراری به این نتیجه رسید که تفاوت دو گروه دختران فراری و دختران غیرفراری در سیستم فعال سازی و سیستم بازداری رفتاری با یکدیگر متفاوت بوده و هر دو سیستم در دختران فراری فعال‌تر است. تفاوت بین سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری دختران فراری و غیر فراری معنادار می‌باشد.

۲- فرضیه‌های تحقیق

۱-۲- فرضیه اصلی

ویژگی‌های شخصیتی در ارتکاب به جرم سرقت تأثیرگذار است.

۲-۲- فرضیه‌های فرعی

بازداری رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

فعال سازی رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

جنگ و گریز در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

۳- روش تحقیق

روش انجام پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری در پژوهش حاضر شامل کلیه محکومان به سرقت می‌باشد که در سال ۱۳۹۸ در زندان‌های استان لرستان به سر می‌برند. از بین جامعه آماری مورد نظر، به دلیل اینکه اطلاعات جامعی در مورد تعداد محکومان به سرقت در دسترس نیست، برای انتخاب حجم نمونه، از نرم افزار G.power استفاده شده و گروه نمونه‌ای به اندازه حداقل ۲۰۰ نفر با

استفاده از روش نمونه‌گیری دسترس (به دلیل اینکه دسترسی به گروه نمونه هدف در محیط‌های خاص زندان و دادگستری و ... امکان‌پذیر است و دسترسی در این محل‌ها به این قبیل افراد برای معرف بودن می‌باشد) انتخاب می‌شود. معیار ورود گروه نمونه در پژوهش به صورت زیر می‌باشد:

- ۱- محکومان به سرقت با حکم دادگاه و ...
  - ۲- نداشتن سابقه بزهکاری دیگری از قبیل قتل، کلاهبرداری و ... غیر از سرقت.
  - ۳- باسواد بودن (داشتن حداقل مدرک متوسطه)، به دلیل اینکه پرسش‌نامه‌ها به روش خودسنجی و با نظارت محقق صورت می‌گیرد.
  - ۴- سن بالاتر از ۱۸ سال، به دلیل اینکه بالاتر از این سن جرم تشخیص داده می‌شود.
- روش گردآوری داده‌ها در پژوهش حاضر، پرسش‌نامه می‌باشد. پرسش‌نامه مورد نظر توسط محقق و در شرایط یکسانی در روی آزمودنی‌ها اجرا شد. به دلیل اینکه متغیرهای مورد بررسی به طور هم‌زمان بر روی آزمودنی‌ها اجرا شده‌اند. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از روش‌های آمار توصیفی از قبیل فراوانی، میانگین و جداول و برای معنادار بودن نتایج به دست آمده از روش‌های آماری رگرسیون استفاده شده است.

پرسش‌نامه شخصیت گری - ویلسون، میزان فعالیت سیستم‌های مغزی - رفتاری و مؤلفه‌های آنها را ارزیابی می‌کند و توسط ویلسون، بارت و گری (۱۹۸۹) طراحی شده است. این مقیاس شامل ۱۲۰ ماده است که برای ارزیابی فعالیت‌های هر یک از سیستم‌های بازداری رفتاری، سیستم فعال‌ساز رفتاری و سیستم جنگ‌وگریز ۴۰ ماده در نظر گرفته شده است. از ۴۰ ماده مربوط به سیستم بازداری رفتاری، ۲۰ ماده به مؤلفه اجتناب منفعل و ۲۰ ماده به مؤلفه خاموشی اختصاص دارد. از ۴۰ ماده مربوط به فعالیت سیستم فعال‌سازی رفتاری، ۲۰ ماده به مؤلفه روی آورد و ۲۰ ماده به مؤلفه اجتناب فعال و از ۴۰ ماده مربوط به فعالیت سیستم جنگ‌وگریز، ۲۰ ماده به مؤلفه جنگ و ۲۰ ماده به مؤلفه گریز اختصاص دارد. آزمودنی بر اساس یک مقیاس سه‌گزینه‌ای بلی، خیر یا؟ به هر ماده پاسخ می‌گوید. در صورتی که آزمودنی نتواند یکی از گزینه‌های بلی یا خیر را انتخاب نماید. گزینه؟ را انتخاب می‌کند. انتخاب گزینه بله و خیر در برخی گزینه‌ها نمره ۲ و در برخی نمره صفر دارد، گزینه؟ در همه ماده‌ها نمره ۱ دارد.

برای هر ماده با علامت +، «بلی» ۲ نمره، «نمی‌دانم» ۱ نمره و «خیر» صفر نمره؛ و برای هر ماده با علامت -، «بلی» صفر نمره، «نمی‌دانم» ۱ نمره و «خیر» ۲ نمره تعلق می‌گیرد.

سؤال‌ها	علامت	مؤلفه‌ها
۱۰۹-۹۷-۸۵-۷۳-۶۱-۴۹-۳۷-۲۵-۱۳-۱	مثبت	روی آورد
۱۱۵-۱۰۳-۹۱-۷۹-۶۷-۵۵-۴۳-۳۱-۱۹-۷	منفی	
۱۱۶-۱۰۴-۹۲-۸۰-۶۸-۵۶-۴۴-۳۲-۲۰-۸	مثبت	اجتناب فعال
۱۱۰-۹۸-۸۶-۷۴-۶۲-۵۰-۳۸-۲۶-۱۴-۲	منفی	
۱۱۱-۹۹-۸۷-۷۵-۶۳-۵۱-۳۹-۲۷-۱۵-۳	مثبت	اجتناب منفعل
۱۱۷-۱۰۵-۹۳-۸۱-۶۹-۵۷-۴۵-۳۳-۲۱-۹	منفی	
۱۱۸-۱۰۶-۹۴-۸۲-۷۰-۵۸-۴۶-۳۴-۲۲-۱۰	مثبت	خاموشی
۱۱۲-۱۰۰-۸۸-۷۶-۶۴-۵۲-۴۰-۲۸-۱۶-۴	منفی	
۱۱۳-۱۰۱-۸۹-۷۷-۶۵-۵۳-۴۱-۲۹-۱۷-۵	مثبت	جنگ
۱۱۹-۱۰۷-۹۵-۸۳-۷۱-۵۹-۴۷-۳۵-۲۳-۱۱	منفی	
۱۲۰-۱۰۸-۹۶-۸۴-۷۲-۶۰-۴۸-۳۶-۲۴-۱۲	مثبت	گریز
۱۱۴-۱۰۲-۹۰-۷۸-۶۶-۵۴-۴۲-۳۰-۱۸-۶	منفی	

به این ترتیب دامنه نمره آزمودنی برای هریک از شش مؤلفه بین صفر تا ۴۰ است و برای کل مقیاس بین ۰ تا ۲۴۰ خواهد بود.

ویلسون، گری و بارت (۱۹۹۰) در یک مطالعه تحلیل عاملی بر این آزمون، ضریب آلفا را بین ۰/۶ تا ۰/۷ به دست آورده‌اند که بیانگر ثبات درونی مناسب آزمون است. ویلسون، بارت و گری (۱۹۸۹) ضریب آلفای کرونباخ را برای مؤلفه‌های روی آورد، اجتناب فعال، اجتناب منفعل، خاموشی، جنگ و گریز به این ترتیب به دست آورده‌اند: برای مردان ۰/۷۱، ۰/۶۱، ۰/۵۸، ۰/۶۱، ۰/۶۵ و ۰/۶۵ و برای زنان ۰/۶۸، ۰/۳۵، ۰/۵۹، ۰/۶۳، ۰/۷۱ و ۰/۷۱؛ که بیانگر ثبات درونی مناسب آزمون است. همچنین با استفاده از همبستگی میان مؤلفه‌های GWPQ و پرسش‌نامه شخصیتی آیسنگ، رویایی همگرایی آزمون را نشان دادند.

این پرسش‌نامه توسط آزادفلاح، دادستان و مؤذنی (۱۳۷۸) به فارسی برگردانده شده و در یک گروه ۲۱۱ نفری از دانشجویان ایرانی اجرا شده است. همچنین اشرفی (۱۳۸۵) ضریب آلفای کرونباخ را برای مؤلفه‌های روی آوردی، اجتناب فعال، اجتناب منفعل، خاموشی، جنگ و گریز به ترتیب ۰/۵۴، ۰/۶۱، ۰/۶۶، ۰/۶۵ و ۰/۶۹ و ضرایب همسانی از طریق روش دونیمه‌سازی را به ترتیب برابر ۰/۵۳، ۰/۵۷، ۰/۵۲، ۰/۶۲ و ۰/۶۴ و ۰/۶۴ گزارش کرده است.

۴- تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها برای بررسی صحت و سقم فرضیات برای هر نوع تحقیق از اهمیت خاصی برخوردار است. امروز در بیشتر تحقیقاتی که متکی بر اطلاعات جمع‌آوری شده از موضوع مورد تحقیق می‌باشد، تجزیه و تحلیل اطلاعات از اصلی‌ترین و مهم‌ترین بخش‌های تحقیق محسوب می‌شود. داده‌های خام با استفاده از فنون آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند و پس از پردازش به شکل اطلاعات در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرند. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده ابتدا آمار توصیفی که به بررسی متغیرهای جمعیت‌شناختی تحقیق شامل سن، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات، محل زندگی و ... می‌پردازد، مورد بررسی قرار می‌گیرد. پس از آن مطابق فرضیات در نظر گرفته شده، برای بررسی صحت و سقم آنها از آزمون‌های آماری مرتبط به کمک نرم‌افزار SPSS۲۱ استفاده می‌نماییم. تحلیل آماری صورت گرفته شامل تحلیل توصیفی و استنباطی است که به ترتیب تشریح خواهند شد.

۵- آمار توصیفی

۵-۱- توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه آماری

در این بخش توزیع افراد مورد بررسی برحسب ویژگی‌های جمعیت‌شناختی ارائه شده است.

جدول ۱ توزیع و درصد فراوانی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان

متغیر	شاخص	فراوانی	درصد فراوانی
سن	۲۰-۲۵ سال	۲۲	۱۱/۵
	۲۶-۳۰ سال	۳۵	۱۸/۲
	۳۱-۳۵ سال	۴۴	۲۲/۹
	بیشتر از ۳۵ سال	۹۱	۴۷/۴
	بی‌پاسخ	۸	-
وضعیت تأهل	مجرد	۸۷	۴۷/۳
	متأهل	۹۴	۵۱/۱
	مطلقه	۳	۱/۶
	بی‌پاسخ	۱۶	-
	فرزند اول	۳۷	۱۹/۳
	فرزند دوم	۴۸	۲۵
	فرزند سوم	۳۹	۲۰/۳

۹/۴	۱۸	فرزند چهارم	فرزند چندم
۱۴/۱	۲۷	فرزند پنجم	
۶/۳	۱۲	فرزند ششم	
۱	۲	فرزند هفتم	
۲/۶	۵	فرزند هشتم	
۱	۲	فرزند نهم	
۰/۵	۱	فرزند دهم	
۰/۵	۱	فرزند چهاردهم	
-	۸	بی‌پاسخ	
۲/۱	۴	یک	
۹/۶	۱۸	دو	
۶/۴	۱۲	سه	
۱۳/۴	۲۵	چهار	
۱۲/۳	۲۳	پنج	
۱۸/۷	۳۵	شش	
۱۹/۸	۳۷	هفت	
۹/۱	۱۷	هشت	
۴/۸	۹	نه	
۱/۱	۲	ده	
۱/۱	۲	یازده	
۰/۵	۱	دوازده	
۱/۱	۲	چهارده	
-	۱۳	بی‌پاسخ	
۶۷/۹	۱۲۹	شهر	محل زندگی
۳۲/۱	۶۱	روستا	
-	۱۰	بی‌پاسخ	
۲۰	۳۶	ابتدایی	میزان تحصیلات
۳۸/۳	۶۹	سیکل	
۳۸/۹	۷۰	دیپلم	
۲/۸	۵	بالاتر از دیپلم	
-	۲۰	بی‌پاسخ	

با توجه به جدول ۱ مشاهده می‌شود سن درصد بیشتری از پاسخ‌دهندگان بیشتر از ۳۵ سال، درصد بیشتری متأهل، درصد بیشتری از پاسخ‌دهندگان فرزند دوم خانواده بوده‌اند. تعداد خواهر و برادرهای درصد بیشتری از پاسخ‌دهندگان هفت تا بوده است. محل زندگی درصد بیشتری در شهر و میزان تحصیلات درصد بیشتری دیپلم بوده است.

۵-۲- آماره‌های توصیفی شاخص‌های اصلی

آماره‌های توصیفی میانگین امتیاز شاخص‌های اصلی به صورتی که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌گردد بوده است.

جدول ۲ آماره‌های توصیفی برای میانگین امتیاز شاخص‌های اصلی

شاخص‌ها	تعداد	میانگین امتیاز	انحراف معیار	کمترین امتیاز	بیشترین امتیاز
سیستم‌های بازداری رفتاری	۲۰۰	۲/۳۲	۰/۵۶	۱	۵
سیستم‌های فعال‌ساز رفتاری	۲۰۰	۲/۲۹	۰/۵۹	۱	۵
سیستم جنگ و گریز	۲۰۰	۲/۲۷	۰/۶۳	۱	۵
ویژگی‌های شخصیتی	۲۰۰	۲/۳	۰/۵۲	۱	۵
سرقت	۲۰۰	۳/۱۱	۰/۶	۱	۵

با توجه به نتایج جدول ۲، در نمونه ۲۰۰ نفری، سیستم‌های بازداری رفتاری دارای میانگین ۲/۳۲ و انحراف معیار ۰/۵۶، سیستم‌های فعال‌ساز رفتاری دارای میانگین ۲/۲۹ و انحراف معیار ۰/۵۹، سیستم جنگ و گریز دارای میانگین ۲/۲۷ و انحراف معیار ۰/۶۳، ویژگی‌های شخصیتی دارای میانگین ۲/۳ و انحراف معیار ۰/۵۲ و سرقت دارای میانگین ۳/۱۱ و انحراف معیار ۰/۶ می‌باشد.

۵-۳- تحلیل استنباطی یافته‌ها

بعد از یافته‌های به دست آمده از جامعه آماری در این بخش به بررسی فرضیه‌های مطرح شده و آزمون آماری مورد استفاده در پژوهش پرداخته می‌شود تا بتوان با تحلیل یافته‌ها، صحت و سقم فرضیات را از نظر آماری مورد بررسی قرار دهیم.

۵-۳-۱ - بررسی نرمال بودن داده‌ها

برای استفاده از روش‌های آماری ابتدا باید مشخص شود که داده‌های جمع‌آوری شده از توزیع نرمال برخوردار است یا غیرنرمال؟ چون در صورت نرمال بودن توزیع داده‌های جمع‌آوری شده برای آزمون فرضیه‌ها می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده نمود و در صورت غیرنرمال بودن از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده کرد. که در این مرحله به بررسی نتایج حاصل از آزمون مزبور در مورد هر یک از متغیرها پرداخته می‌شود و بر اساس نتایج حاصل، از آزمون مناسب برای بررسی صحت و سقم فرضیات تحقیق استفاده خواهد شد. در این تحقیق از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها استفاده می‌شود.

آزمون فرض:

: داده‌ها نرمال است (داده‌ها از جامعه نرمال آمده‌اند).

: داده‌ها نرمال نیست (داده‌ها از جامعه نرمال نیامده‌اند).

اگر مقدار سطح معنی‌داری (sig) بزرگ‌تر از مقدار خطا $0/05$ باشد فرض صفر تأیید می‌شود و در صورتی که مقدار سطح معنی‌داری کوچک‌تر از مقدار خطا $0/05$ باشد فرض یک تأیید می‌شود.

جدول ۳ بررسی نرمال بودن متغیرها

متغیر	آماره	سطح معنی‌داری	نتیجه‌گیری
سیستم‌های بازداری رفتاری	۰/۷۳۶	۰/۶۵۱	نرمال است
سیستم‌های فعال ساز رفتاری	۱/۳۰۹	۰/۰۵۸	نرمال است
سیستم جنگ و گریز	۰/۹۵۴	۰/۳۲۲	نرمال است
ویژگی‌های شخصیتی	۰/۹۰۳	۰/۳۸۸	نرمال است
سرقت	۱/۳۹۵	۰/۰۵۳	نرمال است

با توجه به نتایج جدول ۳، بنا بر نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف، چون مقدار سطح معنی‌داری برای متغیر ویژگی‌های شخصیتی و ابعاد آنها و سرقت، بزرگ‌تر از مقدار خطا $0/05$ می‌باشد (sig $< 0/05$) پس نتیجه گرفته می‌شود توزیع متغیر ویژگی‌های شخصیتی و ابعاد آنها و سرقت، نرمال می‌باشند.

۶- آزمون فرضیه‌های پژوهش

چون متغیر ویژگی‌های شخصیتی و ابعاد آنها و سرقت، دارای توزیع نرمال هستند پس باید از آزمون‌های پارامتریک استفاده شود. جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش، چون تأثیر متغیرها در فرضیه باید مورد بررسی قرار بگیرد یعنی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، از مدل رگرسیون خطی استفاده می‌شود.

۶-۱- فرضیه‌های فرعی پژوهش

جهت بررسی تأثیر متغیرهای مستقل ابعاد ویژگی‌های شخصیتی بر متغیر وابسته سرقت، از رگرسیون خطی چندگانه استفاده می‌شود.

فرضیه فرعی اول: سیستم جنگ و گریز در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

آزمون فرض:

: سیستم جنگ و گریز در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار نیست.

: سیستم جنگ و گریز در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

جدول ۴ بررسی تأثیر سیستم جنگ و گریز در ارتکاب جرم سرقت

سطح معنی‌داری	میزان آماره t	ضریب رگرسیون استاندارد نشده		جنگ و گریز
		ضریب	خطای استاندارد	
۰/۰۰۰*	۴/۳۱۳	۰/۴۳۸	۰/۰۹۷	

* $sig < 0/05$

با توجه به نتایج جدول ۴، چون مقدار سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۰ و کوچک‌تر از مقدار خطا ۰/۰۵ و قدر مطلق آماره «t» برابر ۴/۳۱۳ و بزرگ‌تر از مقدار جدول ۱/۹۶ می‌باشد با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد شده و فرض یک تأیید می‌شود. پس متغیر سیستم جنگ و گریز در مدل باقی می‌ماند و مقدار ضریب آن ۰/۴۱۸ می‌باشد. پس نتیجه گرفته می‌شود سیستم جنگ و گریز در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است و مقدار تأثیر نیز برابر ۴۳/۸ درصد می‌باشد که مقدار آن مثبت و مستقیم است یعنی با افزایش سیستم جنگ و گریز، ارتکاب جرم سرقت نیز افزایش می‌یابد. پس فرضیه فرعی اول محقق تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی دوم: سیستم بازدارنده رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

آزمون فرض:

: سیستم بازداری رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار نیست.

: سیستم بازداری رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

جدول ۵ بررسی تأثیر بازداری رفتاری در ارتکاب جرم سرقت

سطح معنی داری	میزان آماره t	ضریب رگرسیون استاندارد نشده		بازداری رفتاری
		ضریب رگرسیون استاندارد شده	خطای استاندارد	
۰/۰۰۰*	۶/۷۴۹	۰/۴۲۲	۰/۰۶۷	۰/۴۵۵

$$* sig < 0/05$$

با توجه به نتایج جدول ۵، چون مقدار سطح معنی داری برابر ۰/۰۰۰ و کوچک‌تر از مقدار خطا ۰/۰۵ و قدر مطلق آماره «t» برابر ۶/۷۴۹ و بزرگ‌تر از مقدار جدول ۱/۹۶ می‌باشد با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد شده و فرض یک تأیید می‌شود پس متغیر سیستم بازداری رفتاری در مدل باقی می‌ماند و مقدار ضریب آن ۰/۴۵۵ می‌باشد. پس نتیجه گرفته می‌شود سیستم بازداری رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است و مقدار تأثیر نیز برابر ۴۲/۲ درصد می‌باشد که مقدار آن مثبت و مستقیم است یعنی با افزایش سیستم بازداری رفتاری، ارتکاب جرم سرقت نیز افزایش می‌یابد. پس فرضیه فرعی دوم محقق تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی سوم: سیستم فعال ساز رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.
آزمون فرض:

: سیستم فعال ساز رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار نیست.

: سیستم فعال ساز رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

جدول ۶ بررسی تأثیر سیستم فعال ساز رفتاری در ارتکاب جرم سرقت

سطح معنی داری	میزان آماره t	ضریب رگرسیون استاندارد نشده		فعال ساز رفتاری
		ضریب رگرسیون استاندارد شده	خطای استاندارد	
۰/۵۳۶	-۰/۶۲۰	-۰/۰۶۵	۰/۱۰۹	-۰/۰۶۷

با توجه به نتایج جدول ۶، چون مقدار سطح معنی داری برابر ۰/۵۳۶ و بزرگ‌تر از مقدار خطا ۰/۰۵

و قدر مطلق آماره «t» برابر $0/620$ و کوچک‌تر از مقدار جدول $1/96$ می‌باشد با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر تأیید می‌شود پس متغیر سیستم فعال ساز رفتاری در مدل باقی نمی‌ماند. پس نتیجه گرفته می‌شود سیستم فعال ساز رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار نیست. پس فرضیه فرعی سوم محقق تأیید نمی‌شود.

پس معادله رگرسیون چندگانه به صورت ذیل می‌باشد:

$$\text{سیستم بازدارندگی رفتاری} = 0/455 * (\text{سیستم جنگ و گریز}) + 0/418 * (\text{سرقت}) + 1/262$$

فرضیه اصلی: ویژگی‌های شخصیتی در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

آزمون فرض:

: ویژگی‌های شخصیتی در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار نیست.

: ویژگی‌های شخصیتی در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است.

جدول ۷ بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی در ارتکاب جرم سرقت

سطح معنی‌داری	میزان آماره t	ضریب رگرسیون استاندارد نشده		شخصیتی
		ضریب رگرسیون استاندارد شده بتا (مقدار تأثیر)	خطای استاندارد ضریب	
$0/042*$	۲/۱۴۲	$0/265$	$0/113$	

$$* sig < 0/05$$

با توجه به نتایج جدول ۷، برای متغیر ویژگی‌های شخصیتی چون مقدار سطح معنی‌داری برابر $0/042$ و کوچک‌تر از مقدار خطا $0/05$ و قدر مطلق آماره «t» برابر $2/142$ و بزرگ‌تر از مقدار جدول $1/96$ می‌باشد با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد شده و فرض یک تأیید می‌شود پس متغیر ویژگی‌های شخصیتی در مدل باقی می‌ماند و مقدار ضریب آن $0/262$ می‌باشد. پس نتیجه گرفته می‌شود ویژگی‌های شخصیتی در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است و مقدار تأثیر نیز برابر $26/5$ درصد می‌باشد که مقدار آن مثبت و مستقیم است یعنی با افزایش ویژگی‌های شخصیتی، ارتکاب جرم سرقت نیز افزایش می‌یابد.

پس با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه اصلی محقق تأیید می‌شود.

پس معادله رگرسیون چندگانه به صورت ذیل می‌باشد:

$$\text{ویژگی‌های شخصیتی} = 0/262 * (\text{سرقت}) - 3/904$$

نتیجه‌گیری

نکته قابل توجه در زمینه ارتباط بین صفات شخصیتی عمده و بزهکاری این است که يك انسان صفات و گرایش‌های مختلفی دارد و لزوماً يك صفت واحد و منحصر به فرد نمی‌تواند پیش‌بینی کننده بروز رفتار بزهکارانه در فرد باشد بلکه آنچه مهم است نحوه ترکیب و تعامل بین این صفات در فرد است؛ به این معنا که ممکن است يك فرد با نمره بالا در عامل روان‌آزردگی گرایي به رفتارهای بزهکارانه بپردازد ولی فرد دیگری با روان‌آزردگی بالا این‌گونه رفتارها را بروز ندهد به این علت که فرد اول علاوه بر روان‌آزردگی بودن در گشودگی و هیجان‌خواهی نیز نمره بالایی دارد اما فرد دوم علاوه بر کسب نمره بالا در روان‌آزردگی، در خوشایندی و وظیفه‌شناسی نیز نمره بالایی کسب کند که ترکیب این صفات مانع بروز رفتارهای بزهکارانه در این فرد می‌شود.^{۱۳}

این یافته که برخی صفات شخصیتی پیش‌بینی کننده رفتارهای بزهکارانه است، می‌تواند در کوشش‌های پیشگیرانه و مداخله‌گرایانه مفید واقع گردد. صفات شخصیتی در کودکی میانه، رفتارهای مخاطره‌آمیز در دوران نوجوانی و بزرگسالی را پیش‌بینی می‌کند اگرچه صفات شخصیتی معمولاً به صورت تفاوت‌های فردی پایدار مفهوم‌سازی می‌گردند، با این حال نتایج پژوهش‌ها حکایت از امکان تغییر شخصیت دارند و بازشناسی آسیب‌پذیری شخصیت‌های ناسالم، اولین گام مهم در تغییر شخصیت به حساب می‌آید. همچنین تلاش‌ها در زمینه ارزیابی صفات شخصیت قبل از دوره نوجوانی توسط متخصصان بالینی و پژوهشگران می‌تواند فرصتی را برای به‌کارگیری راهبردهای پیشگیرانه و مداخله‌گرایانه فراهم کند.^{۱۴} مهم‌ترین نتیجه این پژوهش، نقش ویژگی‌های شخصیتی (سیستم‌های مغزی / رفتاری) بر ارتکاب جرم سرقت است. نتایج این پژوهش نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی (سیستم‌های مغزی / رفتاری) و ارتکاب جرم سرقت در استان لرستان رابطه تنگاتنگی وجود دارد.

نتایج به دست آمده نشان داد که فرضیه مورد نظر تأیید می‌شود یعنی به‌طور کلی ویژگی‌های شخصیتی در میزان ارتکاب به سرقت آنان تأثیرگذار است. نتایج به دست آمده نشان داد که سیستم بازداری رفتاری در ارتکاب به سرقت تأثیر دارد یعنی افرادی که سیستم بازداری رفتاری فعال‌تری دارند با احتمال بیشتری مرتکب سرقت می‌شوند.

۱۳. عباسعلی حسین‌خانزاده و محبوبه طاهر، «مطالعه تحلیلی ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان بزهکار»، پژوهشنامه حقوق کیفری ۱ (۱۳۹۳)، ۴۶.

۱۴. حسین‌خانزاده و طاهر، پیشین، ۴۷.

نتیجه به دست آمده با نتایج امیری و همکاران (۱۳۹۶)، صدری و همکاران (۱۳۹۵)، فراهانی و همکاران (۱۳۹۵)، امیری و موسی زاده (۱۳۹۴)، بیرامی و همکاران (۱۳۹۳)، گلوک (۱۹۹۷)، بهرامی‌نژاد (۱۹۹۶)، خانه‌کشی و عزیزی طاس احمدی (۱۳۸۶)، پورمحسنی کلوری و همکاران (۱۳۹۰) همخوانی دارد.

در فرضیه فرعی اول نتایج نشان داد که سیستم جنگ و گریز در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است و مقدار تأثیر نیز برابر $43/8$ درصد می‌باشد که مقدار آن مثبت و مستقیم است یعنی با افزایش سیستم جنگ و گریز، ارتکاب جرم سرقت نیز افزایش می‌یابد. پس فرضیه فرعی اول محقق تأیید می‌شود. در فرضیه فرعی دوم نتایج نشان داد که سیستم بازداری رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار است و مقدار تأثیر نیز برابر $42/2$ درصد می‌باشد که مقدار آن مثبت و مستقیم است یعنی با افزایش سیستم بازداری رفتاری، ارتکاب جرم سرقت نیز افزایش می‌یابد. پس فرضیه فرعی دوم محقق تأیید می‌شود. در فرضیه فرعی سوم نتایج نشان داد که سیستم فعال‌سازی رفتاری در ارتکاب جرم سرقت تأثیرگذار نیست. پس فرضیه فرعی سوم محقق تأیید نمی‌شود.

فهرست منابع

الف) منابع فارسی

- امیری، سهراب، اسماعیل سلیمانی و زهرا رفیعی. «بررسی نقش ابعاد شخصیتی مبتنی بر سیستم‌های مغزی / رفتاری در اختلال‌های درون‌سازی و برون‌سازی نوجوانان». روان‌شناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار) ۲(۱۳۹۶): ۱۴۵-۱۵۵.
- امیری، محمد و توکل موسی‌زاده. «مقایسه سیستم‌های مغزی رفتاری در نوجوانان عادی و بزهدکار». مجله سلامت و بهداشت ۱(۱۳۹۴): ۱۹-۲۹.
- بیرامی، منصور، معصومه عبادی‌آسایش و محمدمهدی میرلو. «مقایسه سیستم‌های فعال‌سازی / بازداری رفتاری دختران فراری با دختران غیرفراری». مجله زن و مطالعات خانواده ۲۶(۱۳۹۳): ۲۳-۴۰.
- پورمحسنی کلوری، فرشته، آزاده حق‌شناس و صبا اسدی. «بررسی فعالیت سیستم‌های مغزی - رفتاری و تفاوت‌های جنسیتی در افراد معتاد و غیرمعتاد». تازه‌های علوم شناختی ۱۲(۱۳۹۰): ۹-۲۲.
- حسین‌خانزاده، عباسعلی و محبوبه طاهر. «مطالعه تحلیلی ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان بزهدکار». پژوهشنامه حقوق کیفری ۱(۱۳۹۳): ۳۱-۵۳.
- خانه‌کشی، علی و فرحناز عزیز طاس احمدی. «مقایسه ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان عادی و بزهدکار ۱۲-۱۸ ساله شهرستان اهواز». پژوهش‌های تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد ۱۱(۱۳۸۶): ۱-۲۰.
- داودی، ایران، آرامه صفی‌خانی و مهناز مهرابی‌زاده هنرمند. «بررسی سیستم‌های مغزی - رفتاری به عنوان پیش‌بینی‌های تیپ‌های شخصیتی A، C و D». مجله دستاوردهای روان‌شناختی (علوم تربیتی و روان‌شناسی) ۲(۱۳۸۸): ۸۷-۱۱۲.
- صدری، شمین، شهلا پزشکی و معصومه طبیلی. «ویژگی‌های شخصیتی و مکانیسم‌های دفاعی بزهدکاران پسر کانون اصلاح و تربیت بر اساس نوع جرم». مجله افراد استثنایی ۲۳(۱۳۹۵): ۱۷۹-۱۹۷.
- فراهانی، زهرا، آناهیتا خدابخشی کولایی و داوود تقوایی. «مقایسه سیستم‌های مغزی / رفتاری و هیجان‌خواهی در زنان مصرف‌کننده و غیر مصرف‌کننده سیگار و قلیان (مطالعه‌ی مورد شاهدی شهر تهران)». فصلنامه پرستاری گروه‌های آسیب‌پذیر ۹(۱۳۹۵): ۵۲-۶۲.
- کربلایی، فاطمه صغری، غلامعلی افروز و مهوش رقیبی. «بررسی ویژگی‌های زیستی، شخصیتی و بهره‌هوشی در نوجوانان بزهدکار استان سیستان و بلوچستان». مجله پژوهش در نظام‌های آموزش ۳۳(۱۳۹۵): ۲۱۰-۲۳۹.
- کریمی شرفشاده، مهدی، ابوالفضل کرمی و مهدی کرمی دهباغی. «مقایسه‌ی ویژگی‌های شخصیت و هوش در مجرمین (مرد) جرایم سایبری با جمعیت عادی شهر تهران (۱۳۹۵)». مجله طب انتظامی ۱(۱۳۹۶): ۷۷-۸۴.
- گروسی‌فرشی، میرتقی، مجید محمودعلیلو و احمد اسمعیل کورانه. «مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های مقابله‌ای مجرمین با افراد بهنجار». مجله روان‌شناسی معاصر ۱(۱۳۸۶): ۲۴-۳۱.
- مقیمی، مهدی. «تأثیر کیفیت زندگی بر جرم سرقت». دو فصلنامه دیدگاه‌های حقوق قضایی ۷۹ و ۸۰(۱۳۹۶): ۱۴۹-۱۷۱.

ب) منابع خارجی

- Bahramnezhad H. "comparison of mental disorders in male prisoners of Qasr prison and comparing normal society," *Journal of thought and behavior* 5(1and 2): 37-45.
- Carrasco, M., Barker, E. D., Tremblay, R. E., & Vitaro, F. Eysenck's, "Personality

Dimensions as Predictors of Male Adolescent Trajectories of Physical Aggression, Theft and Vandalism,” *Journal of Personality and Individual Differences* 41(2006): 1309-1320.

- Glueck k, “criminal procodiero, Newyork sanfrancisco: west publishing compame minneqplis/st.panl”, 1997.

- Kennedy, T. M., Burnett, K. F., & Edmonds, W. A, “Intellectual, Behavioral, and Personality Correlates of Violent vs. Non-Violent Juvenile Offenders,” *Journal of Aggressive Behavior* 37 (2011): 315-325.

- Slobodskaya, H. R., Safronova, M. V, Knyazev, G. G. & Wilson, D, “Development of a shortform of the Gray-Wilson personality questionnaire,” *Research institute of physiology Russia and institute of psychiatry university of London* 35(2003): 1049-1059.

